

Dan isto calendari us deseem lo milló ta l'an

2013

CHUEGOS Y CHUGUETES

d'antes a l'Alta Ribagorsa

vistos per la mainada de la escuela de Saúnc:

Teo y Dasha (3 ans), Nadir (4 ans), Urko (5 ans),
Aicà y Martí (6 ans), Olatz (7 ans), y Edurne y Aleth (8 ans)

TEO DASHA NADIR URKO

AIÇÀ MARTÍ OLATZ EDURNE ALETH

~~~~~

Han achudau la chen de Casa Colás y de Casa Joaquín de Mata de Saúnc; Pilarín, Pilar y José de Ansils; Daniel, Raimón y Marijose de Linsoles; Mª Teresa de Sesué; José Luis Murillo de Bilanoba, José Antonio Saura de Grist y Carmen Castán de Gabás. Gracias a tots! Pero, sobre tot, querim agradesé a Fernando Maestro de Campo el suyo treball sobre els chuegos d'antes.

~~~~~

~ EDITAU PER LA CASA DEL LLUGÁ DE SAÚNC ~

~ ~ D ~ ~

Fa uns cuans ans no yebe ordenadós ni consolas ta chugá, pero la mainada y la chen de tots els llugás coneixeben mols chuegos y chuguets ta diverti-se y disfrutá del poco temps que les quedabe dispués de treballá.

Els que hem feto dan ilustracions al nuestro calendari son només una muestra chiqueta, otros mos han quedau al tintero porque no teniben pati:

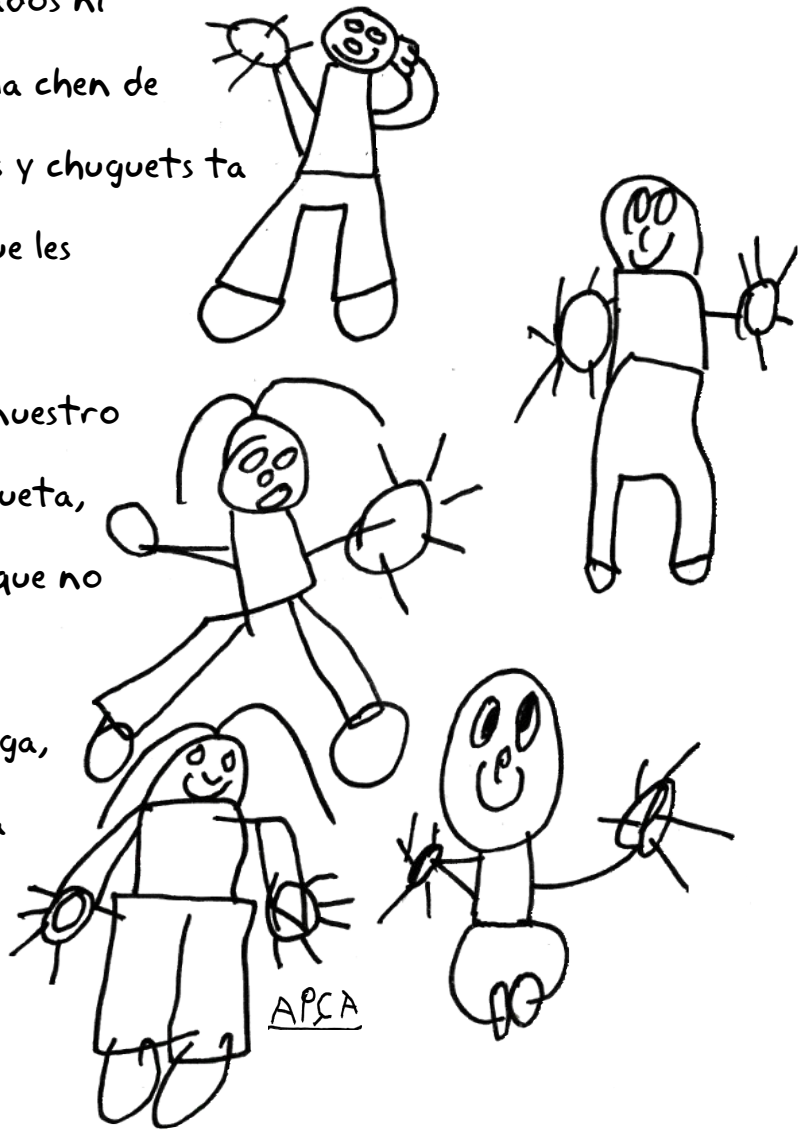
A pasá els corrals, la gallineta siega, brincá a la goma, monoques, cuerdes a les mans, navalleta u inque, chugá al frontón, pistoles de pinses, bombolons de botons, instrumens musicals dan una casca de nuesa, un filo y

un troset de madera, eslla fidós de sauquero, allubies, fe minchá dan pedres, yerbes y maderes, pulseres y collás fets dan macarrons y rametes, desfresa-se de Carnaval (mol bueno el de molsa de Juan, de casa Joaquín de Mata de Saúnc), corros, cansons de comba, degodín, degodán, cortina, cortana, tapá les carreres,...

Si tiens més informasion de lo que así se conte, u sabes otros chuegos que se ban chuga per así, mos fará molto goi que mos hue contes ta coneixe-los milló.

Grasies!

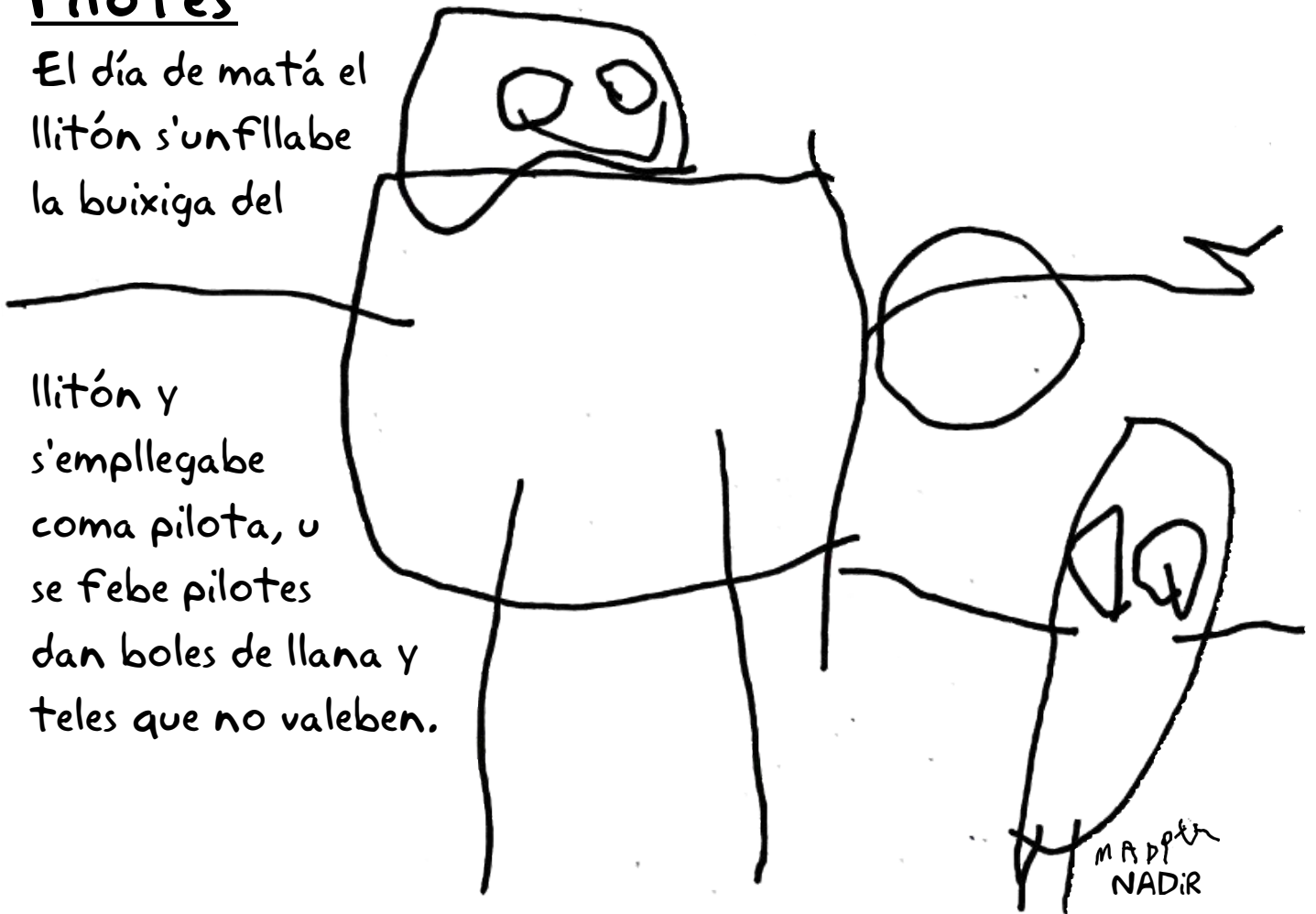
~ ~ D ~ ~

Pilotes

El día de matá el
llitón s'unfillabe
la buixiga del

llitón y
s'empllegabe
coma pilota, u
se febe pilotes
dan boles de llana y
teles que no valeben.

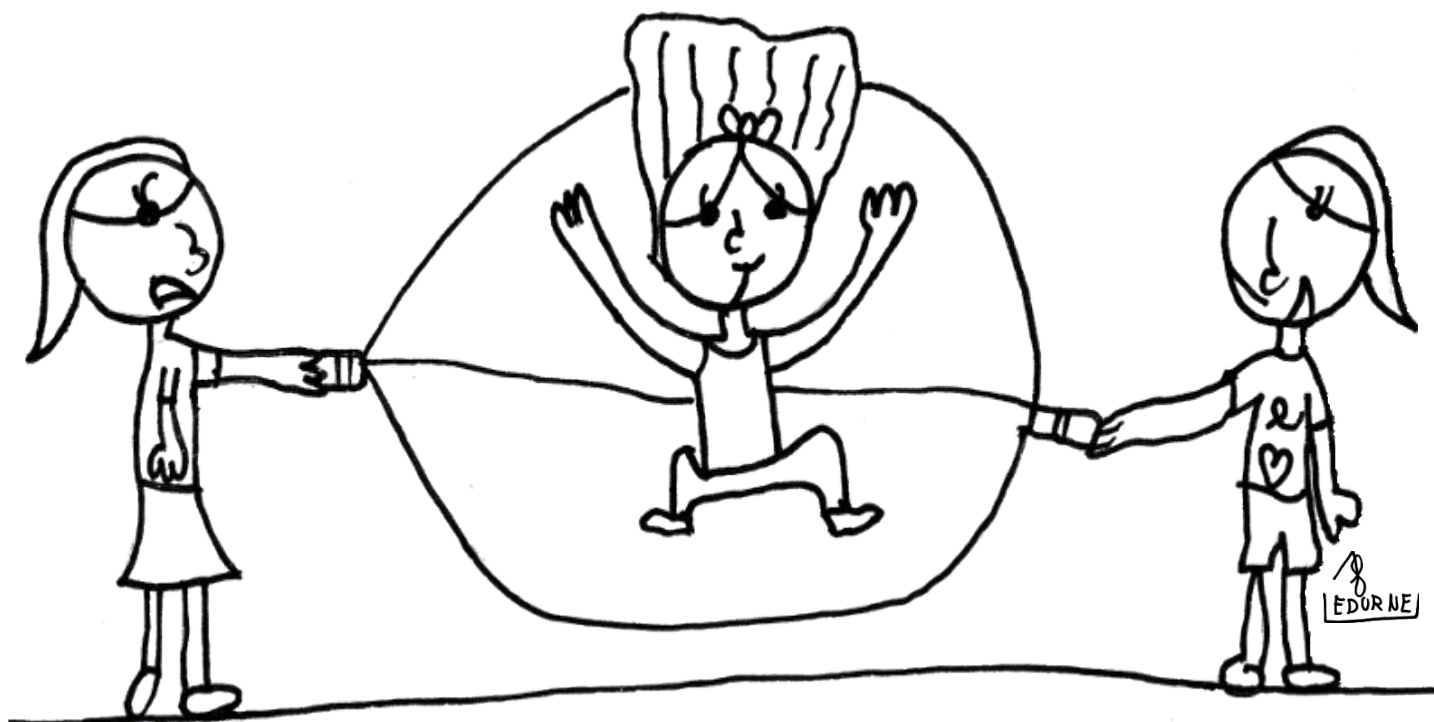
MADRID
NADIR

CHINERO

	LI	M	Mi	Ch	V	S	D
		1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10	11	12	13
	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27
	28	29	30	31			

☉ 5 Mingua ☺ 11 Lluna perdeda ☉ 18 Creixén ☺ 27 Lluna al plleno

Els dies de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

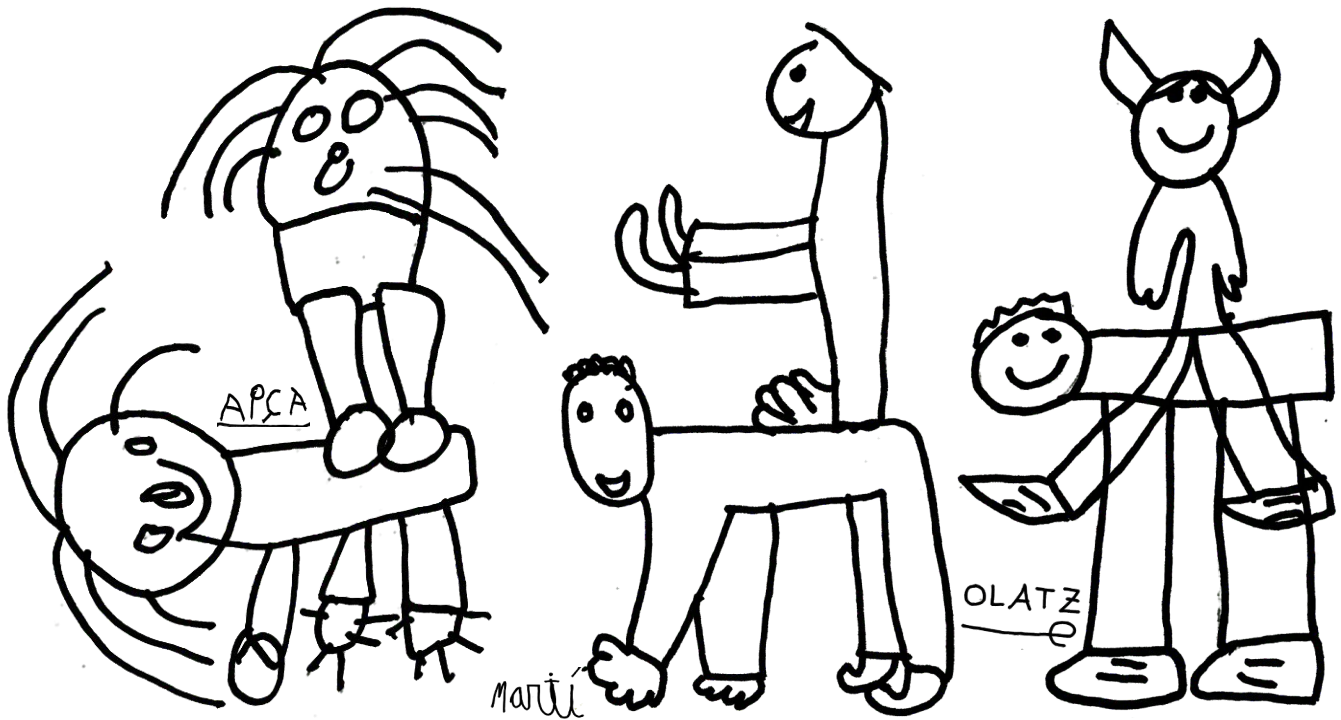
Comba

Uno dels més coneixets y més chugats per isto país.

FEBRERO	LI	M	Mi	Ch	V	S	D
					1	2	3
	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23	24
	25	26	27	28			

☉ 3 Minguá ☽ 10 Lluna perdeda ☉ 17 Creixén ☽ 25 Lluna al plleno

Els dies de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

Palmarilla, Brincá

La mainada anabe per les carreres dels llugás chugán a la palmarilla brincan ensima dels que yeren dopllats posan-se darre d'ells dan la misma posision fen coma un corre carreres.

MARSO

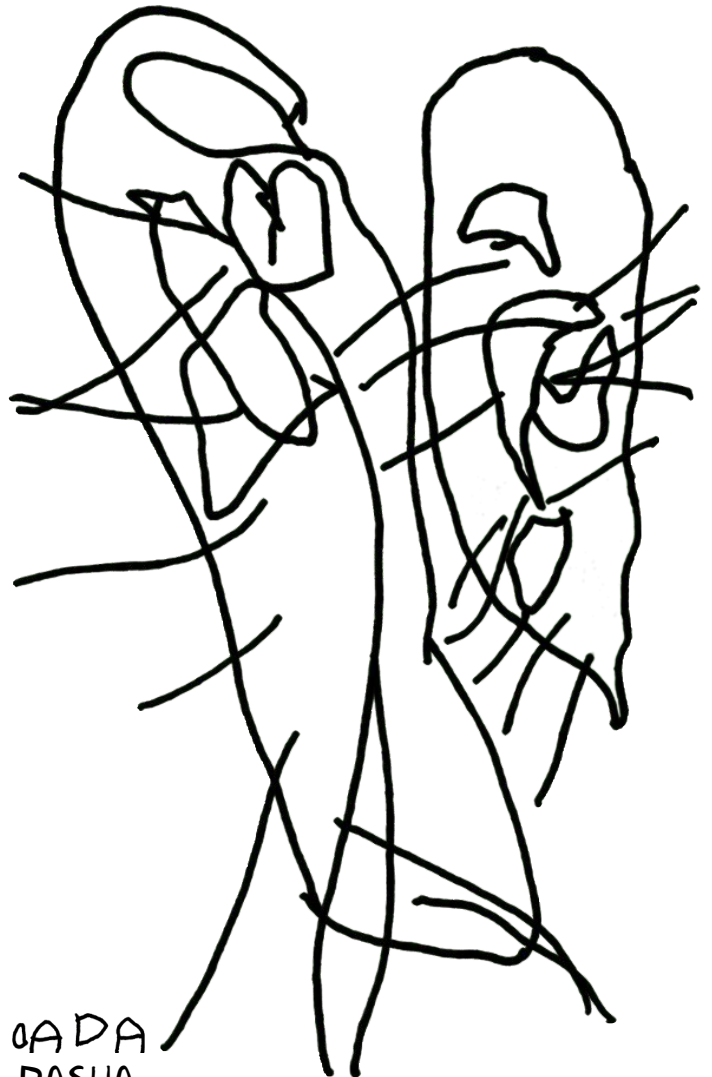
LI	M	Mi	Ch	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

☉ 4 Minguá ☾ 11 Lluna perdeda ☉ 19 Creixén ☽ 27 Lluna al plleno

Marro, Pilla,

pilla,...

Chuegos de pillá a la pllasa u per les carreres del llugá. Un chicot u chicota, u un equipo, la paguen y tienen que agafá als altres.

ABRIL

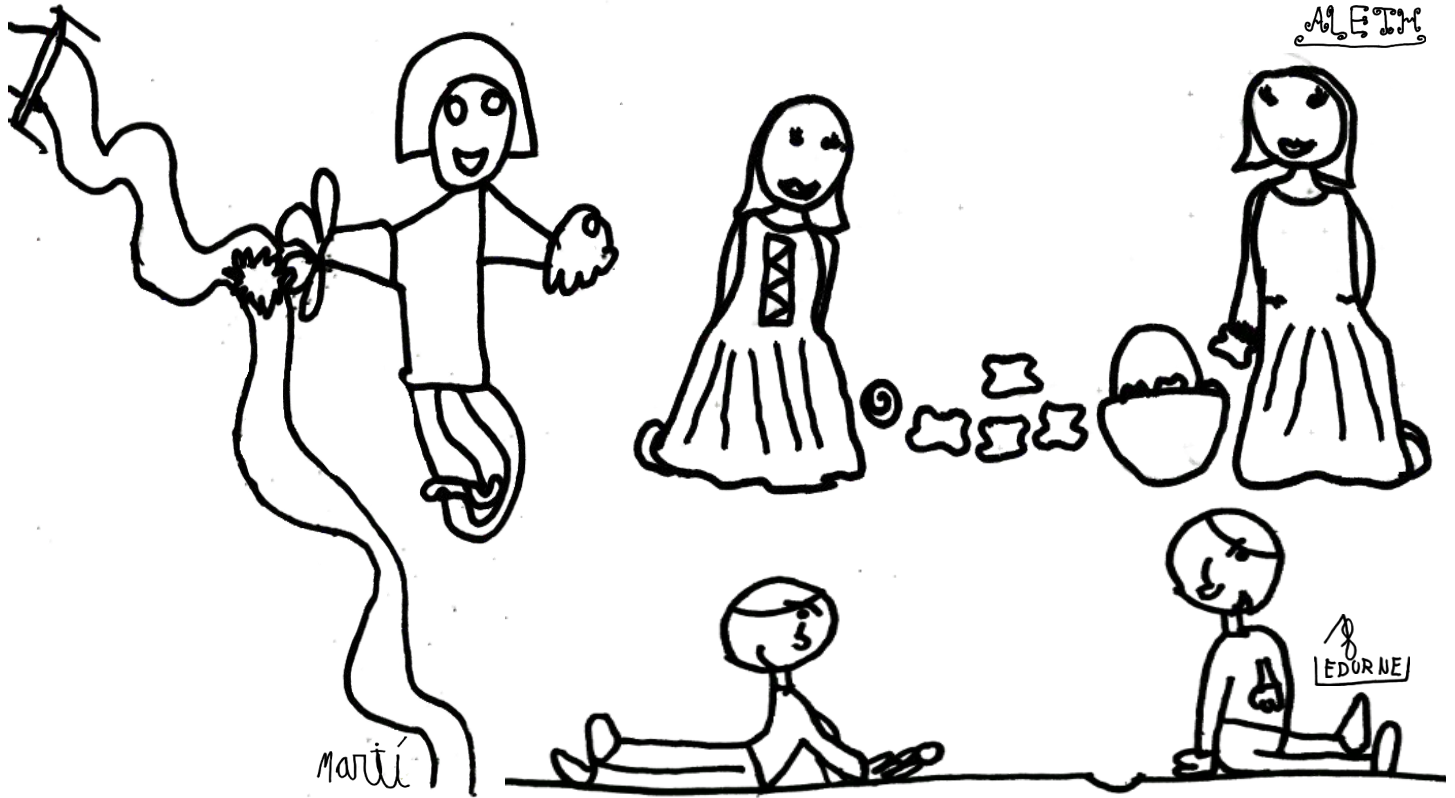
LI	M	Mi	Ch	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

☉ 3 Minguá ☺ 10 Lluna perdeda ☉ 18 Creixén ☺ 25 Lluna al plleno

Els díes de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

Tabes, caniques, chapes, balladera,...

No pueden falta-hie els chuegos de tabes, caniques dan guas, caminets de chapes u balladeres.

MAYO

LI	M	Mi	Ch	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

☉ 2 Minguas ☺ 10 Lluna perdeda ☉ 18 Creixén ☺ 25 Lluna al pleno ☉ 31 Minguas

Els dies de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

Trompes, Trompetes y Siulets

Cuan arribabe la primavera y la saba comensabe a bochá pels abres se fabricabe trompes u trompetes dan la pell de les abellaneres tallada en espiral, u siulets dan rames de freixe entre que se dibe:

Saba, saba pell de craba,
sabit, sabit pell de crabit,
sip, sop, pell de llop,
si no sabes te donaré
venticuatro tambanades...

17 y 18 la fiesta d'Erisué ta Sta. Margarita (10 Chuño)

24 la Fiesta de Saúnc ta San Chuán

CHUÑO

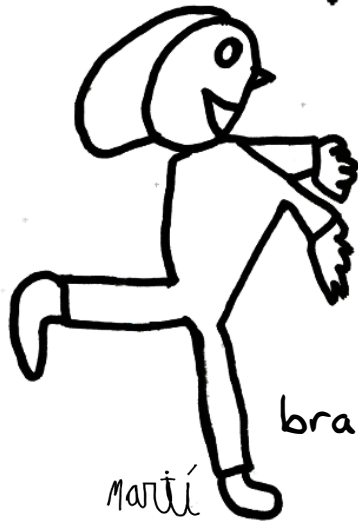
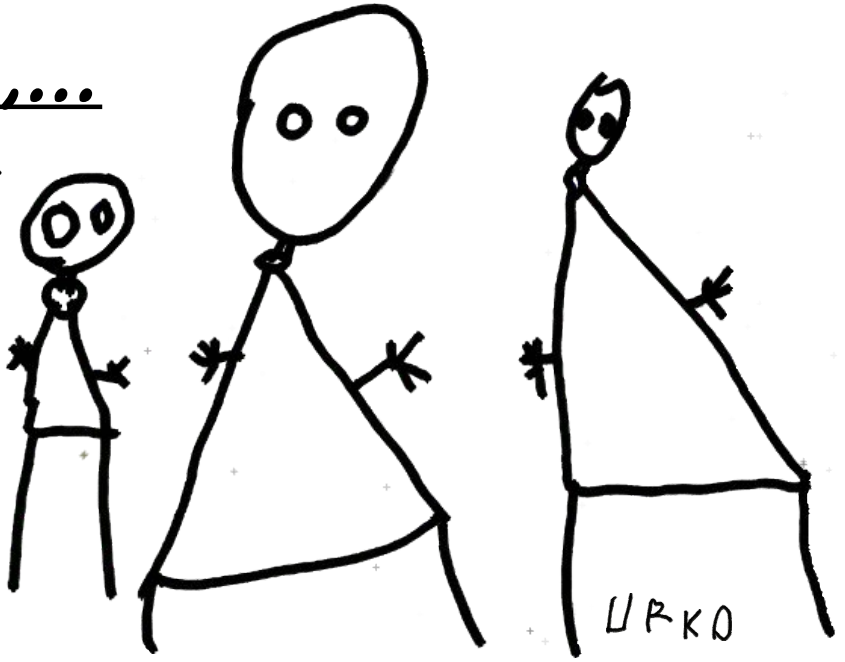
	LI	M	Mi	Ch	V	S	D
						1	2
	3	4	5	6	7	8	9
	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23
	24	25	26	27	28	29	30

☺ 8 Lluna perdeda ● 16 Creixén ☺ 23 Lluna al pleno ● 30 Mingua

Els díes de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

Torrocelluc, Alcut,...

La mainada
s'amaga-
ben per
totes les
carreres del llugá men-
tre uno la pagabe y els

tenibe que trobá. Si uno arribabe
al puen sinse está nombráu salvabe
a tots y el que la pagabe tenibe
que torná a pagala, pero si nom-
brabe a tots la pagabe el saguero.

CHURIOL

LI	M	Mi	Ch	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

☉ 8 Lluna perduda ☉ 16 Creixén ☺ 22 Lluna al plleno ☉ 29 Minguia

Els dies de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

L'Espargatón

"Tico, taco, l'abadeixo, así te pillo, así te deixo..." y se deixabe

l'espargatón darré de uno. El que el trobabe mirabe de pillá al que le hi hebe posau antes que no se sentase al suyo puesto.

1 y 2 la Fiesta de Grist ta San Félix (1 Agosto)

AGOSTO

LI	M	Mi	Ch	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

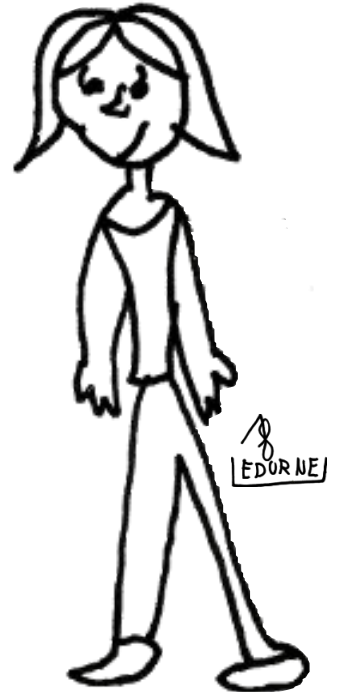
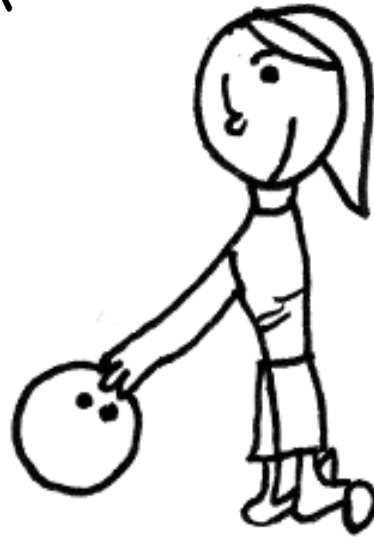
☺ 6 Lluna perdeda ● 14 Creixén ☺ 21 Lluna al pleno ● 28 Mingua

Els díes de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

Quilles

Ista modalidat de bolos se chugabe a casi tots els llugás, coma Ansils, Vilanova, Erisué,... pero Benás ye el que

milló el ha conservau y chuguen a les quilles encara. Ye un chuego de dones.

9 la Fiesta de Saúnc ta la Virgen de Guayén (8 Septiembre)

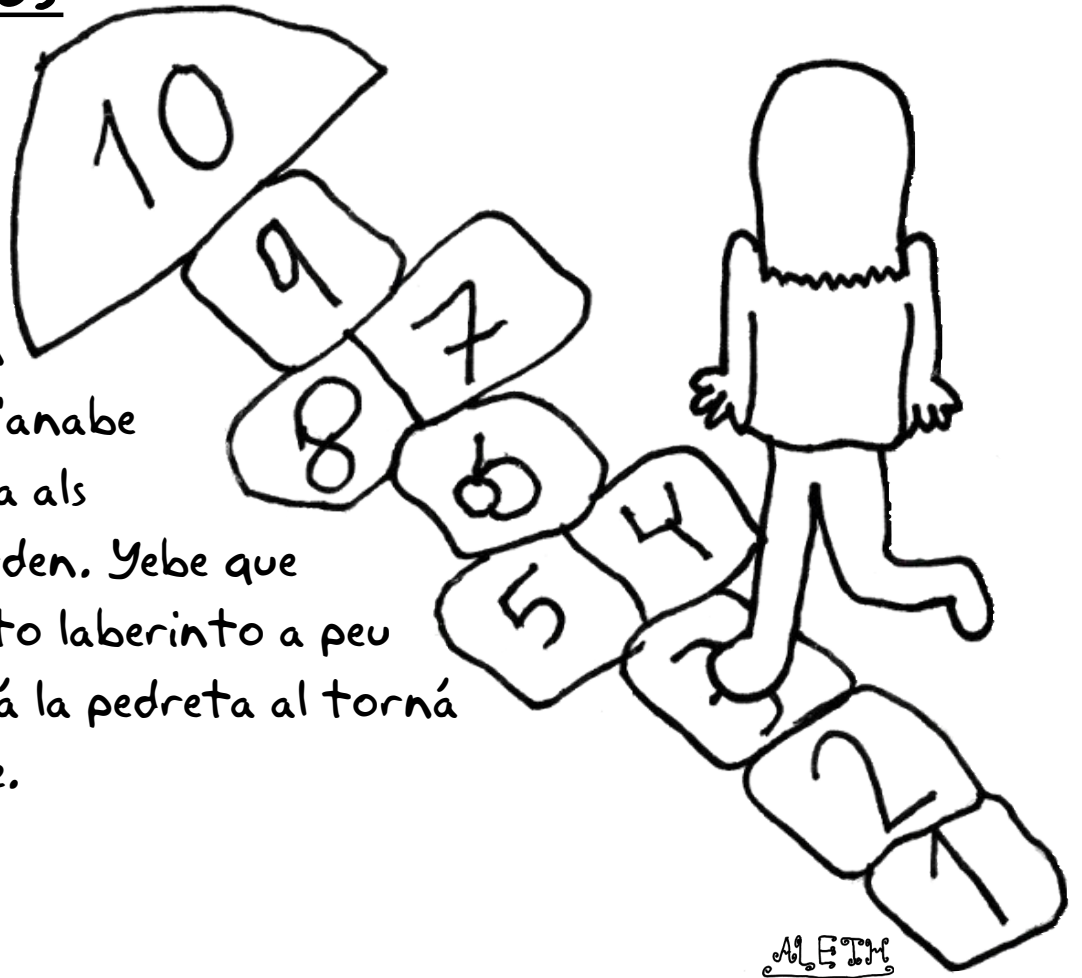
SEPTIEMBRE

LI	M	Mi	Ch	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

☉ 5 Lluna perdeda ● 12 Creixén ☺ 19 Lluna al pleno ● 27 Mingua

Els cuadros

Un altro chuego mol coneixeu. Se febe uns cuadros dan un tros de ches y s'anabe tirán una pedra als numeros per orden. Yebe que pasá per tot isto laberinto a peu coixet y repllegá la pedreta al torná ta podé salli-ne.

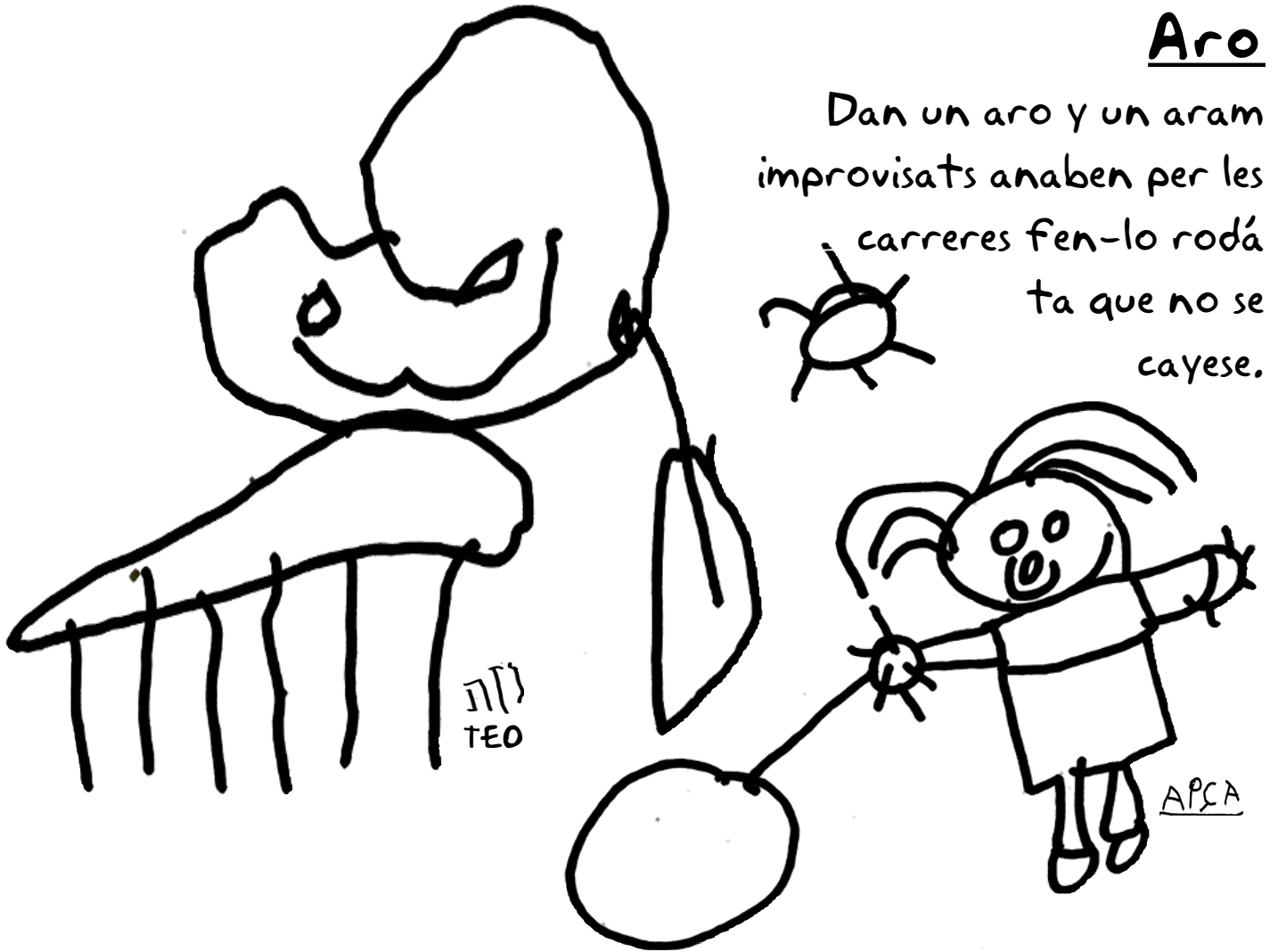
OCTUBRE

LI	M	Mi	Ch	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

☾ 5 Lluna perdeda ☽ 11 Creixén ☽ 18 Lluna al plleno ☽ 26 Mingua

Aro

Dan un aro y un aram
improvisats anaben per les
carreres fen-lo rodá
ta que no se
cayese.

NOBIEMBRE

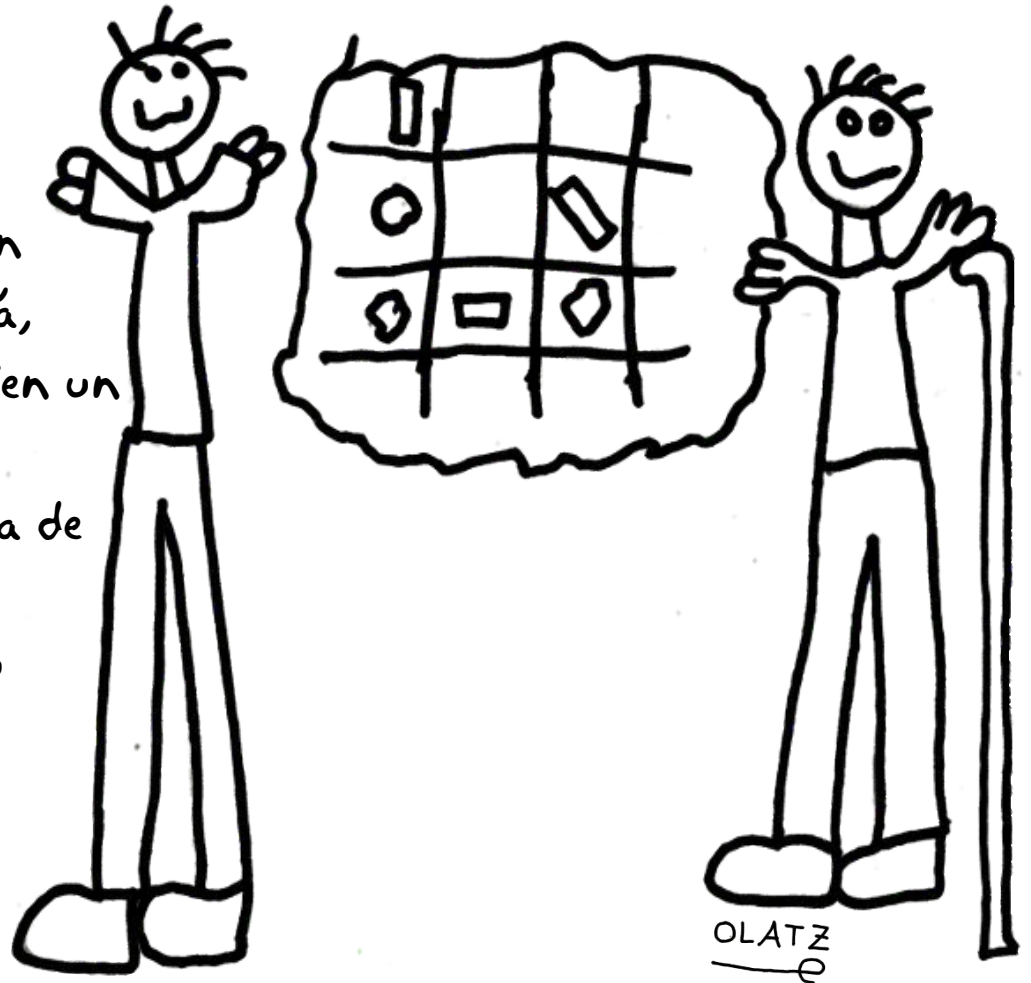
LI	M	Mi	Ch	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

☺ 3 Lluna perdeda ● 10 Creixén ☺ 17 Lluna al plleno ● 25 Mingua

Els díes de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

Marro
pintau

La mainada, cuan soltaben el bestia, s'entretaniben fen un "tres en raya" dan una llastreta de pisarra y chugán a isto improvisau marro pintau.

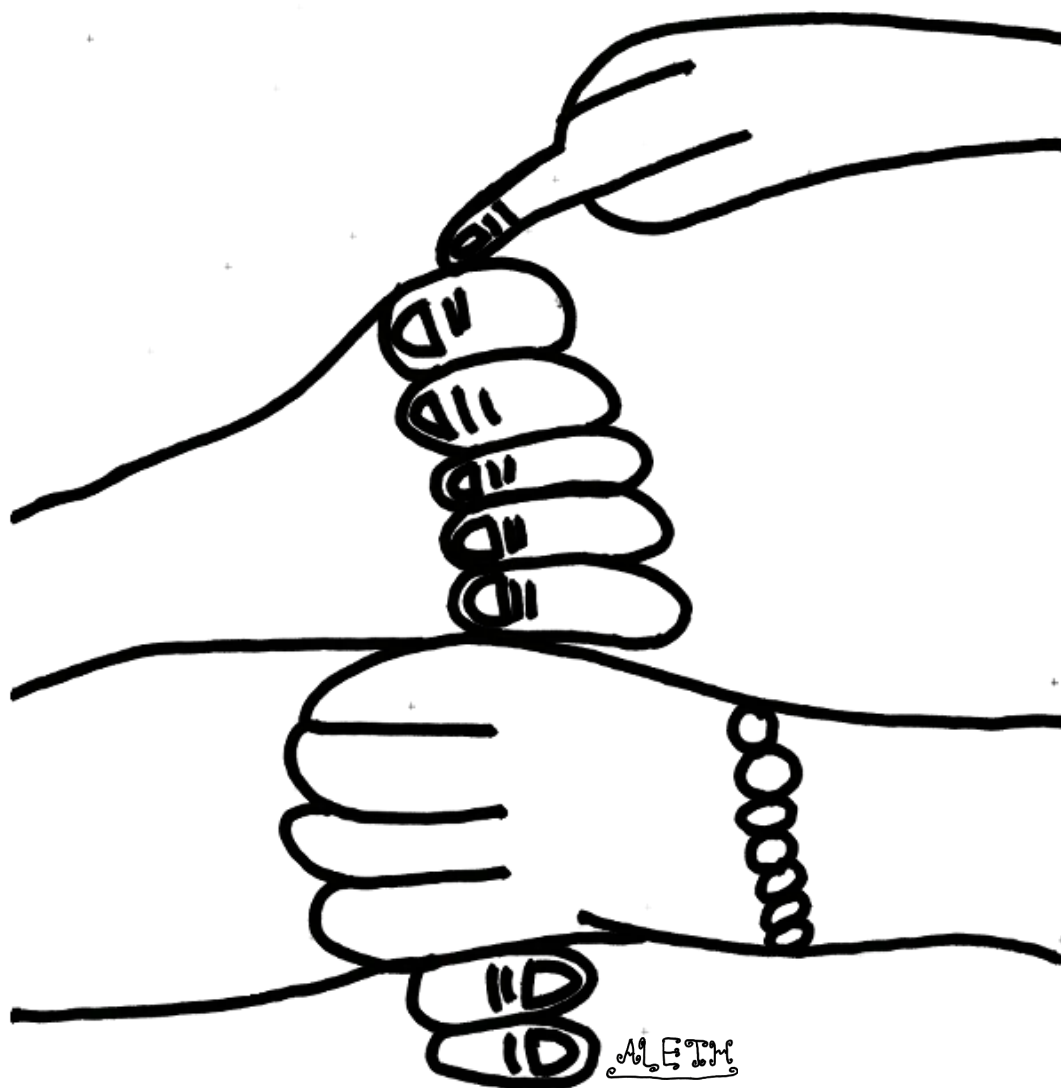

DISIEMBRE

LI	M	Mi	Ch	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

☾ 3 Lluna perdeda ● 9 Creixén ☺ 17 Lluna al plleno ● 25 Mingua

Els dies de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche

Puñet, caixet,
tortilliquet.

Al puen de Fransa
yei una llansa.

Al puen d'Aragón
yei un bordón.

La goseta tabernera
quel del cul en fa carrera

Qué yei así?

Sal y vinagre

Quí l'i ha posau?

La mosa el frari

El que se'n riugue

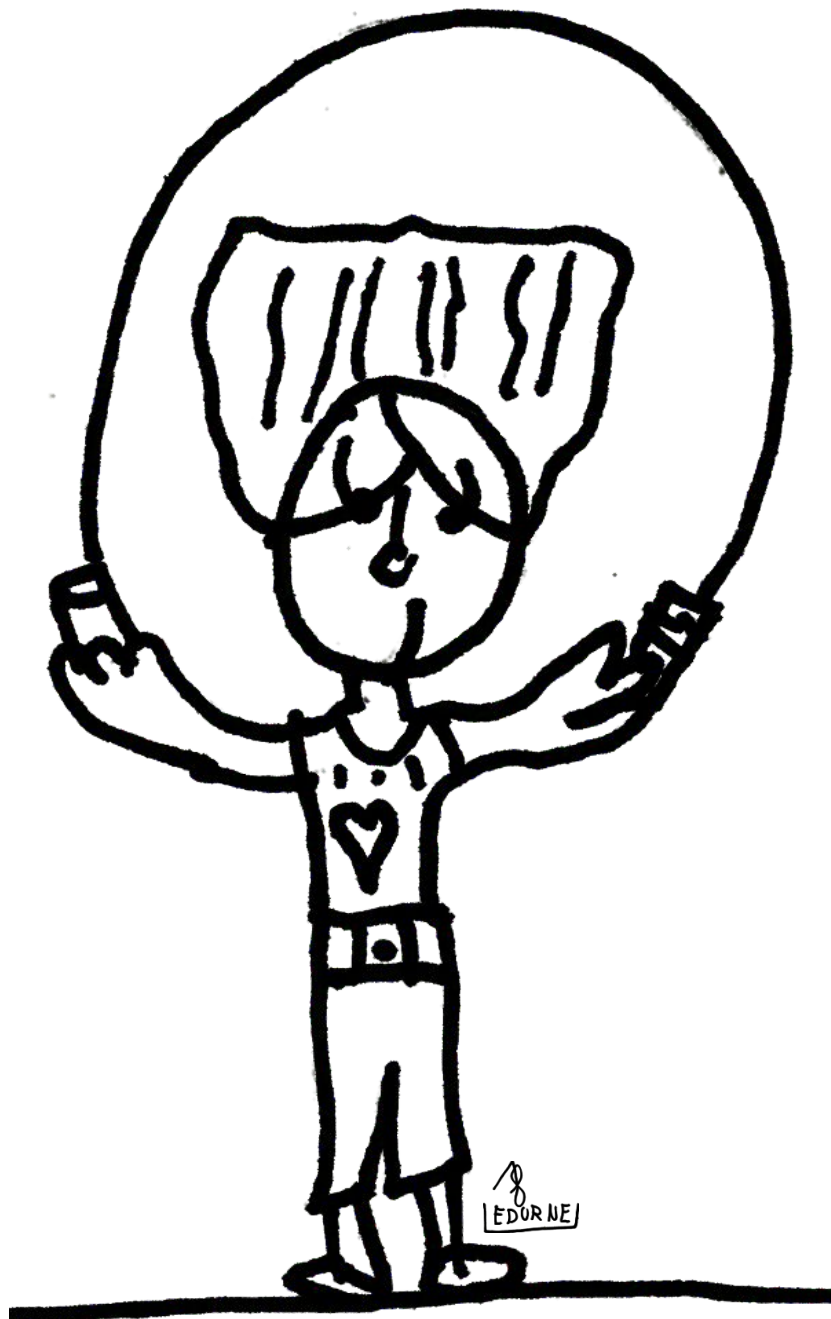
y antes amostre els diens

una pena pagarà.

~~~~~

Escuela de Saúnc (CRA Alta Ribagorza)

Curso 2012-13

~ Editau per la Casa del Llugá de Saúnc ~

Els dies de la semana en patués son Lluns, Marts, Mierques, Chous, Venres, Sapte y Dimenche